

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

19. 08. 2024. – 23. 08. 2024.

ODJEL ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 26. 08. 2024. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
19. 08. 2024. – 23. 08. 2024.

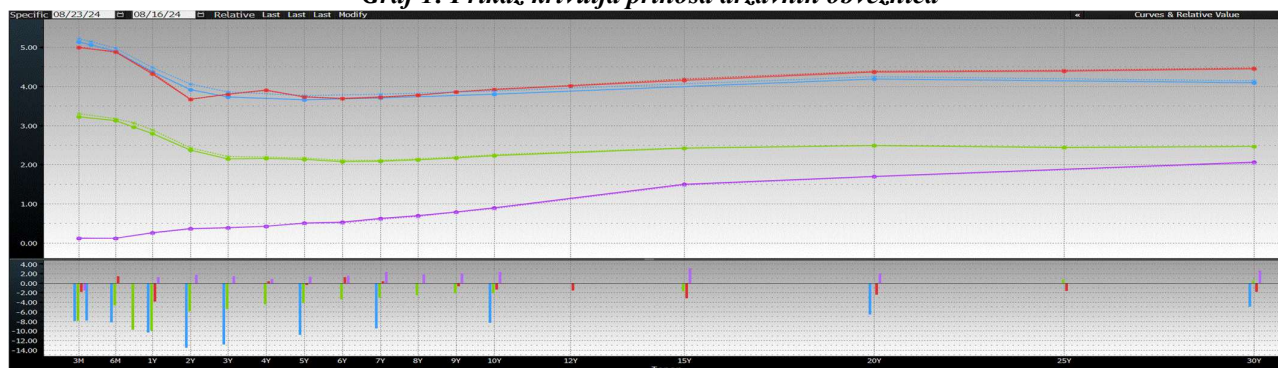
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	16.8.24	23.8.24	16.8.24	23.8.24	16.8.24	23.8.24	16.8.24	23.8.24
2 godine	2.43	2.37	4.05	3.92	3.68	3.68	0.36	0.38
5 godina	2.17	2.13	3.76	3.65	3.74	3.73	0.50	0.51
10 godina	2.25	2.23	3.88	3.80	3.93	3.91	0.88	0.90

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	16.8.24	23.8.24	
3 mjeseca	3.340	3.229	↓
6 mjeseci	3.169	3.122	↓
1 godina	2.906	2.808	↓

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 23. 08. 2024. godine (pune linije) i 16. 08. 2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su smanjeni tijekom prošlog tjedna, najviše na prednjem dijelu krive, a ovakva kretanja su bila pod utjecajem sličnih kretanja na tržištu obveznica u SAD. Prinosi njemačkih obveznica su smanjeni između 2 i 6 baznih bodova, prinosi francuskih obveznica između 4 i 8 baznih bodova, a prinosi italijanskih obveznica između 6 i 13 baznih bodova.

ECB je objavila da je ispregovarani rast plaća u eurozoni u II. tromjesečju povećan za 3,6% na godišnjoj razini, što je manje od 4,7%, koliko je povećanje iznosilo u prethodnom tromjesečju. Za ECB ovaj indikator je jedan od bitnijih za raspravu o monetarnoj politici, a usporevanje rasta ide u prilog očekivanom smanjenju kamatnih stopa ECB sljedećeg mjeseca. Objavljeni zapisnik sa srpanjske sjednice ECB je pokazao da članovi UV nisu bili previše zabrinuti zbog usporevanja pada inflacije, što ide u prilog očekivanom smanjenju kamatnih stopa. Prošlog tjedna član UV ECB Panetta je izrazio nadu u smanjenje kamatnih stopa u rujnu, uslijed padajuće inflacije i usporevanja ekonomije na globalnoj razini, te scenario faze nižih kamatnih stopa nazvao realističnim, naglašavajući da inflacija usporava. Član UV Kazaks je izjavio da je spreman da raspravlja o još jednom smanjenju, te da je uvjeren u povratak inflacije na 2%, naglasivši upravo važnost toga da se ne odlaže postizanje ciljane razine inflacije od 2%.

U mjesečnom izvješću Deutsche Bundesbank je objavljeno da su kolektivno dogovorena povećanja primanja u proljeće povećana za 4,2% i naglašeno da zahtjevi sindikata ostaju visoki (zahtijevaju povećanje plaća između 7% i 19% za razdoblje od 12 mjeseci). Snažan rast plaća u Njemačkoj vjerojatno bi mogao održati inflaciju visokom, što predstavlja dodatnu prepreku u borbi ECB sa vraćanjem inflacije na razinu od 2%. Deutsche Bundesbank navodi da

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

ne očekuje da će se Njemačka suočiti sa značajnijim ekonomskim padom, pod uvjetom da ne dođe do novih negativnih šokova, usprkos iznenađujućoj kontrakciji koja je zabilježena u II. tromjesečju.

Na kraju prošlog tjedna objavljeni su rezultati istraživanja ECB za srpanj prema kojima su očekivanja potrošača za inflaciju u eurozoni za narednih godinu dana ostala nepromijenjena u odnosu na prethodni mjesec na razini od 2,8% (očekivan je blagi pad na 2,7%), dok su za naredne 3 godine inflatorna očekivanja povećana na 2,4% sa prethodnih 2,3% (očekivano da neće biti promjena).

Tablica 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodno
			stanje	razdoblje
1.	Stopa inflacije – EZ (final) SRP	2,6%	2,6%	2,5%
2.	Stopa temeljne inflacije – EZ (final) SRP	2,9%	2,9%	2,9%
3.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G) LIP	-	1,0%	-2,1%
4.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.) KOL	50,1	51,2	50,2
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.) KOL	45,8	45,6	45,8
6.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (prelim.) KOL	51,7	53,3	51,9
7.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.) KOL	-12,6	-13,4	-13,0
8.	Bilanc tekućeg računa – EZ (u milijardama EUR) LIP	-	50,5	37,6
9.	Trgovinska bilanca – Španjolska (u milijardama EUR) LIP	-	-0,71	-2,35
10.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G) SRP	-0,8%	-0,8%	-1,6%
11.	Maloprodaja – Francuska (G/G) SRP	-	-0,5%	-0,6%
12.	Stopa nezaposlenosti – Finska SRP	-	7,9%	8,3%

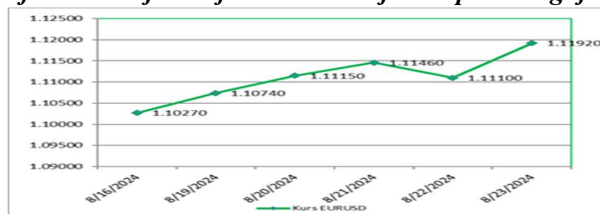
SAD

Tijekom proteklog tjedna fokus je bio usmjeren na simpozij koji se održava u Jackson Holeu i priopćenje predsjednika Powella koji je jasno signalizirao da će Fed početi smanjivati kamatne stope u rujnu. Powell je na simpoziju izjavio da je “smjer kretanja jasan, a vrijeme i tempo smanjenja kamatne stope će ovisiti o pristiglim podacima, evoluiranja izgleda i ravnoteže rizika“. Iako je Powell prestao jasno nagovještavati koliko bi to smanjenje moglo biti, jasno je naglasio da je centralna banka spremna prilagoditi politiku kako bi zaštitila tržište rada od daljnjeg slabljenja. Priznao je nedavni napredak u kretanju inflacije, koja se posljednjih mjeseci usporila nakon zabilježenog zastoja početkom godine, te dodao da je poboljšano njegovo povjerenje u to da je inflacija na održivom putu da se vrati na ciljanu razinu od 2%. Tijekom tjedna je objavljen i zapisnik sa posljednje sjednice FOMC-a održane 30. i 31. srpnja, gdje je nekoliko dužnosnika priznalo da je postojao razlog za smanjenje kamatnih stopa za 25 baznih bodova. ”Većina“ je smatrala da su promjene narednog mjeseca primjerene, dok su pojedini primijetili rizik od ozbiljnijeg pogoršanja na tržištu rada. Nakon revizije podataka o broju novih radnih mjesta, na tržištu novca je došlo do povećanih očekivanja smanjenja kamatnih stopa Fedu, te se sada očekuje smanjenje za 100 baznih bodova u ovoj godini. Predsjednik Fedu iz Mineapolisa Kashkari je izjavio da je prikladno razgovarati o potencijalnom smanjenju kamatnih stopa u SAD u rujnu zbog povećane vjerojatnosti slabljenja tržišta rada. Ova izjava dolazi nakon što su predsjednik Fedu iz St. Luisa Musalem i predsjednik Fedu iz Atlante Bostic također nagovijestili moguće smanjenje referentne kamatne stope u narednom mjesecu. Usprkos napretku kretanja inflacije, Kashkari je ukazao na “zabrinjavajuće znakove“ na tržištu rada. Međutim, Kashkari ne vidi potrebu za smanjenjem kamatnih stopa većim od 25 baznih bodova, navodeći manje razine otpuštanja i zahtjeve nezaposlenih za pomoć koji ne ukazuju na značajnije pogoršanje.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Vodeći indeks SRP	-0,4%	-0,6%	-0,2%
2.	MBA aplikacija za hipotekarne kredite 16. kolovoz	-	-10,01%	16,8%
3.	Broj inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 17. kolovoz	232.000	232.000	228.000
4.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih 10. kolovoz	1.870.000	1.863.000	1.859.000
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora P KOL	49,5	48,0	49,6
6.	PMI indeks uslužnog sektora P KOL	54,0	55,2	55,0
7.	Kompozitni PMI indeks P KOL	53,2	54,1	54,3
8.	Prodaja novih kuća (M/M) SRP	1,0%	10,6%	0,3%

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,1027 na razinu od 1,1192.

VELIKA BRITANIJA

Zaduživanje Vlade Velike Britanije u srpnju je bilo veće od očekivane razine, čime su se proširili proračunski izazovi sa kojima se suočava ministarka financija Reeves. Prema podacima Ureda za nacionalnu statistiku, zaduživanje javnog sektora je iznosilo 3,1 milijardu GBP u srpnju (1,8 milijardi GBP više nego u istom mjesecu 2023. godine), što je najviša zabilježena razina od 2021. godine. Podatci su značajno nadmašili očekivanja Ureda za proračunsku odgovornost od 0,1 milijardi GBP i očekivanja ekonomista od 1,5 milijardi GBP. Podatci naglašavaju poteškoće laburističke vlade da financira svoj program uslijed povećanja razine duga. Javni dug je iznosio 99,4% BDP-a, zbog povećanja potrošnje tijekom pandemije Covid-19, što je razina koja je posljednji put viđena početkom 1960-ih. Reeves ima za cilj da uvede "desetogodišnju formulu" u listopadski proračun, koja će povećati zakupnine u Velikoj Britaniji za mjeru stope inflacije plus dodatnih 1%.

Poslovna aktivnost u Velikoj Britaniji u kolovozu je doživjela ubrzanje rasta na mjesečnoj razini, dok su troškovni pritisci smanjeni na najnižu razinu od siječnja 2021. godine, što potencijalno otvara put za dalje smanjenje kamatnih stopa. Ekonomisti su povećali prognoze rasta BDP-a u Velikoj Britaniji za ovu i narednu godinu. Novi podaci Ministarstva financija otkrivaju da prognozeri sada očekuju da će ekonomski rast dostići 1,1% za 2024. godinu, što je više u odnosu na 0,9% koliko je zabilježeno u prošlom mjesecu, dok su prognoze za 2025. godinu poboljšane na 1,4% sa prosječnih 1,3%. Ovo je uslijedilo nakon prve polovine godine koja je bila bolja nego što se očekivalo, sa ostvarenim BDP iznad očekivanja i inflacijom koja se kreće prema ciljanoj razini BoE od 2%. Međutim, postoji širok raspon u prognozama rasta BDP-a u 2024. godini, između 0,7% i 1,2%.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Rightomove cijene kuća (G/G) KOL	-	0,8%	0,4%
2.	PMI indeks prerađivačkog sektora P KOL	52,2	52,5	52,1
3.	PMI indeks uslužnog sektora P KOL	52,8	53,3	52,5
4.	Kompozitni PMI indeks P KOL	53,0	53,4	52,8
5.	Indeks povjerenja potrošača KOL	-12	-13	-13

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,85186 na razinu od 0,84682. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,2944 na razinu od 1,3214. Rast tečaja GBPUSD bio je podržan pozitivnim ekonomskim podacima, dostigavši novi trinaestomjesečni maksimum nakon propćenja predsjednika Feda Powella u Jackson Holeu.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

JAPAN

Prema najnovijim podacima CFTC, hedž fondovi i špekulanti su promijenili svoje pozicije u vezi sa JPY i sada drže neto duge pozicije prvi put od ožujka 2021. godine. Veličina i brzina ove promjene je povijesna. Kako je premijer Kishida najavio da će se na izborima Liberalno-demokratske stranke u rujnu kandidirati za predsjednika, Japan se priprema za novog vođu. Tvrtka Alimentation Couche-Tard Inc. je predložila preuzimanje svog rivala, japanske tvrtke Seven & i Holdings Co. Ukoliko se uspješno sprovede, ovo će biti najveće preuzimanje japanske tvrtke od neke strane tvrtke.

Očekuje se da MPC BoJ zadrži trenutačnu monetarnu politiku na rujanskom sastanku, ali većina ekonomista očekuje još jedno povećanje kamatnih stopa kasnije ove godine ili u siječnju naredne godine. Bloomberg je objavio da najunosniji načini trgovine JPY uključuju investiranje u meksičku aktivu sa višim prinosom. Očekuje se da Vlada Meksika u drugoj polovini ove godine emitira obveznice denominirane u JPY sa dospijecima od 3 do 20 godina i to u šest tranši. Prema rezultatima istraživanja koje je sproveo Bloomberg News, ekonomija Japana će se u 2024. godini povećati za 0,1%, u 2025. za 1,2%, a u 2026. godini za 0,9%.

Prema anonimnom izvoru, Ministarstvo financija Japana planira privremenu stopu koja se koristi za računanje očekivanih isplata kamate na državne obveznice povećati na 2,1% sa prošlogodišnje razine od 1,5%. Ovo povećanje znači da će se troškovi servisiranja dugova za sljedeću godinu povećati za 7% u odnosu na prethodnu godinu. Tvrtke iz Japana i zemalja članica AZEC-a (Azijska zajednica za nultu emisiju) potpisale su ukupno 68 sporazuma za suradnju na energetskej tranziciji. Objavljeno je da BoJ razmatra uključivanje podataka u vezi sa plaćama u svoje Tankan istraživanje. Cilj ovog poteza je analiza trendova plaća i rabljenje tih podataka pri donošenju odluka iz monetarne politike.

Guverner BoJ Ueda je izrazio spremnost za povećanje kamatnih stopa ukoliko inflacija nastavi da se kreće ka cilju od 2%, signalizirajući da nedavna volatilnost tržišta neće poremetiti dugoročni plan rasta kamatnih stopa. Očekuje se da bi tajfun Shanshan mogao pogoditi zapadni Japan, uzrokujući štetu i gubitke u iznosu do čak 10 milijardi USD.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodno	
			stanje	razdoblje	
1.	Porudžbine osnovnih mašina (G/G)	LIP	1,1%	-1,7%	10,8%
2.	Trgovinska bilanca (u mlrd JPY)	SRP	-350,0	-621,8	224,0
3.	Izvoz (G/G)	SRP	11,5%	10,3%	5,4%
4.	Uvoz (G/G)	SRP	14,6%	16,6%	3,2%
5.	PMI kompozitni P	KOL	-	53,0	52,5
6.	PMI prerađivačkog sektora P	KOL	-	49,5	49,1
7.	PMI uslužnog sektora P	KOL	-	54,0	53,7
8.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) F	SRP	8,4%	8,4%	9,7%
9.	Inflacija (G/G)	SRP	2,7%	2,8%	2,8%
10.	Temeljna inflacija (G/G)	SRP	2,7%	2,7%	2,6%
11.	Prodaje širom zemlje (G/G)	SRP	-	5,5%	14,0%

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 162,80 na razinu od 161,58. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine 147,63 na razinu od 144,37.

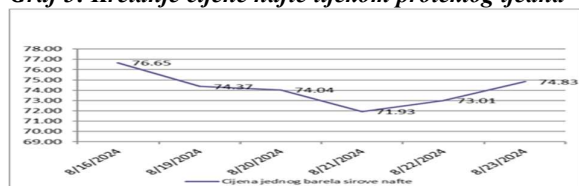
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 76,65 USD (69,51 EUR).

Početkom tjedna cijena nafte je zabilježila priličan dnevni pad od skoro 3%, najveći u posljednje više od 2 tjedna, nakon priopćenja predstavnika SAD da je Izrael prihvatio prijedlog prekida vatre kako bi se zaustavio rat u Gazi. U Libiji se proizvodnja na naftnom polju Waha vratila na normalnu razinu od oko 300.000 barela dnevno, nakon što su radovi na održavanju cjevovoda završeni ranije nego što je očekivano. Ipak, polje Šarara još uvijek nije u funkciji. Pad cijene nafte je nastavljen u utorak i srijedu, kada je cijena ponovo pala blizu najniže razine od siječnja, uslijed toga što je zabrinutost zbog usporavanja ekonomije SAD prevagnula nad vijestima o smanjenju zaliha. Podatci EIA pokazuju značajnije smanjenje zaliha sirove nafte od očekivanog. Naime, zalihe su smanjene za 4,649 milijuna barela, a očekivano je smanjenje od 2,2 milijuna barela. Cijena nafte je u četvrtak korigirana naviše uslijed povećanja sklonosti ka riziku. Ministarstvo za naftu Iraka je potvrdilo svoju posvećenost dobrovoljnim smanjenjima proizvodnje koja uvodi OPEC+, te poduzima značajne korake za smanjenje proizvodnje nafte. Irak i Kazahstan su usvojili nove planove za dodatna smanjenja ponude nafte kako bi prilagodili proizvodnju koja je premašivala kvote OPEC+. Irak planira da proizvodnju smanji za dodatnih 90.000 barela dnevno u kolovozu, dok Kazahstan planira dodatno smanjenje od 49.000 barela dnevno. Prema izjavi premijera Egipta Madboulya ova zemlja namjerava vratiti proizvodnju nafte i plina na uobičajene razine do 2025. godine uz pomoć međunarodnih partnera. Nakon nedavnih velikih otkrića, uključujući veliko polje Zohr, Egipat želi postati regionalno čvorište za tečni prirodni plin. Cijena nafte je u petak povećana uslijed povećanja rizika i eskalacije konflikata na Bliskom istoku. Fjučersi na sirovu naftu porasli su na 79,5 USD po barelu. Što se tiče ponude nafte, očekuje se da će u 2025. godini na tržištu postojati višak, čak i ako OPEC+ zadrži ponudu na istoj razini.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 74,83 USD (66,86 EUR), što predstavlja smanjenje od 2,37% na tjednoj razini.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

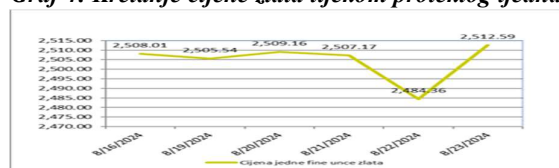
Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.508,01 USD (2.274,43 EUR).

Početkom tjedna cijena zlata je blago smanjena, nakon što je dostigla rekordnu vrijednost od 2.509,93 USD po unci. Ovaj rast je uzrokovan potražnjom za sigurnim investicijama i očekivanjem smanjenja kamatnih stopa u SAD. Ovo je prvi put u povijesti da zlatna poluga vrijedi milijun USD. Od početka godine cijena zlata je povećana za 20%, što je potaknuto očekivanjem smanjenja kamatnih stopa Feda, eskalacijom geopolitičkih tenzija i kupovinama centralnih banaka. Cijena zlata je dostigla novu rekordno visoku razinu u utorak na zatvaranju tržišta, a tijekom trgovanja je bilježila još višu razinu, do iznad 2.530 USD, da bi se do kraja trgovanja korigirala naniže. U međuvremenu, objavljen je podatak da je uvoz zlata u Kinu u srpnju smanjen za 24%, na razinu od 44,6 tona, što je najniže u posljednje više od 2 godine. Pad uvoza je posljedica rekordnih cijena koje odvrćaju investitore od kupovina. U srijedu je cijena ostala gotovo nepromijenjena, na razinu od oko 2.500 USD. Financial Times je objavio podatke WGC (World Gold Council), prema kojima su nedavni rast cijene potakli institucionalni investitori i pozicije hedž fondova sa anticipiranim rastom cijene. Međutim, u četvrtak je cijena zlata smanjena za skoro 1% u odnosu na prethodni dan, ispod razine 2.500 USD na kojem se nalazila od petka prošlog tjedna. Do korekcije cijene zlata je došlo nakon što su za tržište SAD objavljeni pozitivni PMI podatci, što je utjecalo na aprecijaciju USD tijekom jučerašnjeg trgovanja.

Na kraju tjedna cijena zlata je povećana nakon govora predsjednika Feda Powella na konferenciji u Jackson Holeu, u kojem je on dao najjasniji signal dosad da će Fed započeti sa smanjivanjem kamatnih stopa u rujnu. Potraga za sigurnijim ulaganjima tijekom geopolitičkih rizika i neizvjesnost pred izbore u SAD doprinijeli su trendu rasta cijene, kao i kupovine centralnih banaka i potrošača iz Azije. Australijski proizvođač zlata Ramelius Resources potvrdio je da i dalje očekuje proizvodnju zlata između 270.000 i 300.000 unci u 2025. godini.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.512,59 USD (2.244,99 EUR), što predstavlja povećanje od 0,18% na tjednoj razini.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.